Myndigheten för delaktighet

Länsstyrelserna

Funktionshinderpolitik

- En Fråga om Mänskliga Rättigheter

Myndigheten för delaktighet

Grunderna i funktionshinderspolitiken

Mille Salomaa Lindström

Myndigheten för delaktighet

Myndigheten för delaktighet:

”Vi är ett kunskapsnav som bidrar till genomförandet av funktionshinders-politiken. Vi gör detta genom att utveckla och sprida kunskap om hinder för delaktighet samt stödja ansvariga samhällsaktörer.”

Myndigheten för delaktighet

Det här gör Myndigheten för delaktighet

Alla ska kunna vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Funktionshinderspolitiken ska få genomslag i samhället.

Full delaktighet för alla oavsett funktionsförmåga.

Vad är delaktighet?

- Delaktighet uppstår i samspelet mellan individ och en tillgänglig miljö. Det som avgör möjligheten till delaktighet är tillgängligheten i samhället och de förutsättningar som skapats för individen.
- Delaktighet rör alla områden i samhället, till exempel på arbetsmarknaden, i skolan eller offentliga miljöer.

Vad är tillgänglighet?

- En **förutsättning** för att personer med funktionsnedsättning ska kunna leva självständigt och delta fullt ut och på jämlika villkor i samhället.
- Möjliggöra tillträde och tillgång.
- Samhällets utformning och grupper.
- Individer.

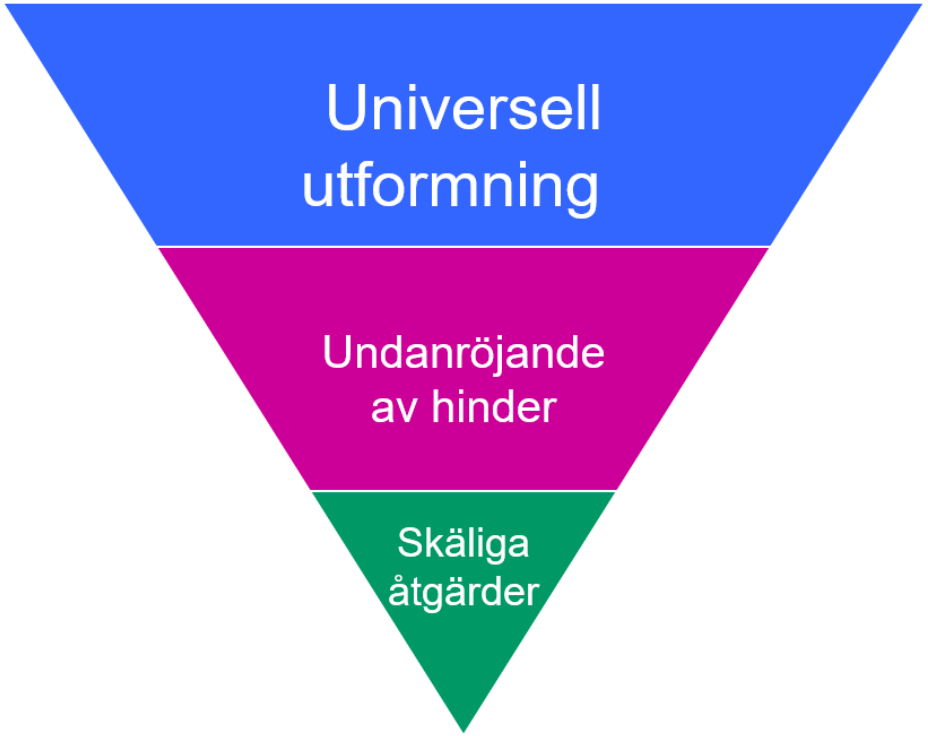

Myndigheten för delaktighet

Mänskliga rättigheter

“Alla människor är födda
fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats
med förnuft och samvete och bör handla gentemot
varandra i en anda av gemenskap.”

Artikel 1 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna

De mänskliga rättigheternas historia

Myndigheten för delaktighet

Mänskliga rättigheter – vad är det?

- Stat och invid.
- Alla människors värdighet och jämlikhet.
- Mänskliga rättigheter gäller alla och är odelbara.
- Beskrivs i internationella avtal och konventioner som är juridiskt bindande.
- Rättighetsbärare och skyldighetsbärare.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

- Inga nya rättigheter
- Både medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter
- Rätt för individer att klaga till FN
- Grundläggande principer artikel 1-5
- Rättighetsartiklar artikel 6-30
- Procedurregler artikel 31-50

Vad innebär konventionen?

- Rättigheter för alla och envar
- Bekräftar skiftet från objekt till subjekt
- Tillgänglighet – som förutsättning för mänskliga rättigheter
- Individuellt självbestämmande och frihet att göra egna val

Fyra perspektiv på funktionsnedsättning

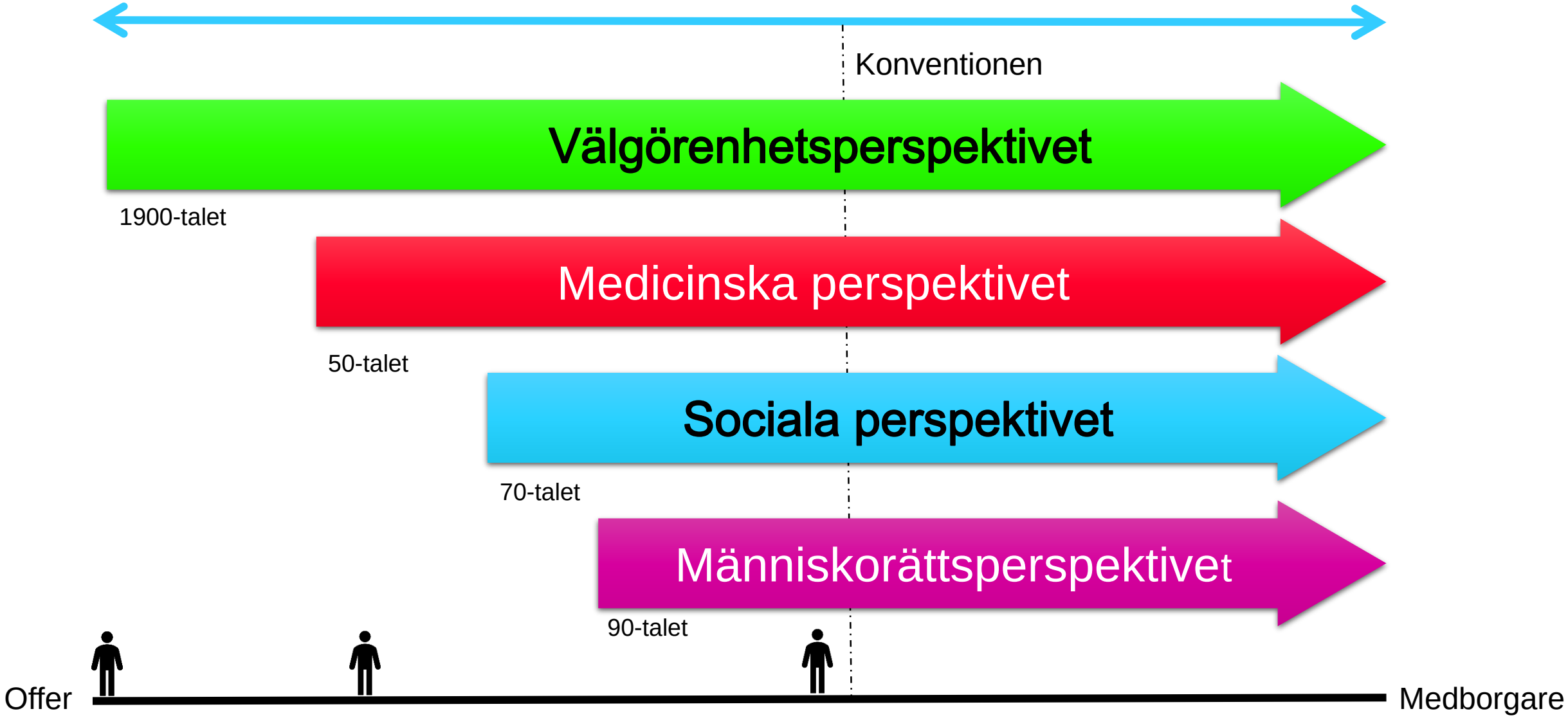

Så vad innebär ett människorättsperspektiv?

Framförallt förändrar det Skyldighetsbärarnas ansvar

Stat

Myndigheter

Regioner

Kommuner

Skyldighetsbärare

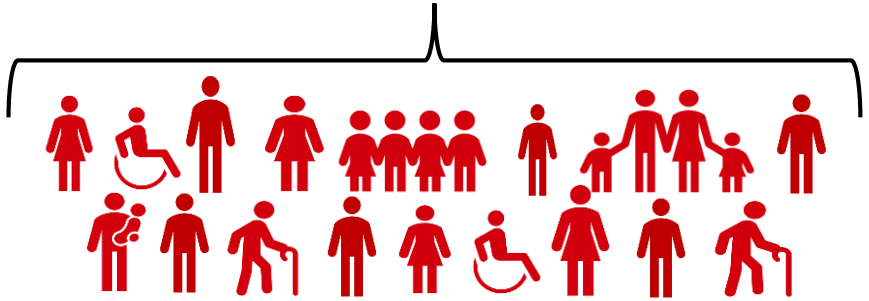

Rättighetsbärare

Myndigheten för delaktighet

Livsresan

Myndigheten för delaktighet

Livsresan

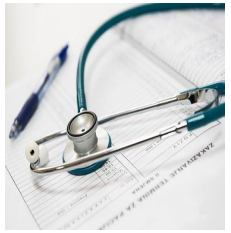

Myndigheten för delaktighet

Rättigheterna genomsyrar samhället

Artikel 20 Personlig rörlighet

Artikel 25 Hälsa

Artikel 27 Arbete och sysselsättning

Artikel 23 Respekt för hem och familj

Artikel 7 Barn med funktionsnedsättning

Artikel 30 Deltagande i kulturliv, rekreation, fritidsverksamhet och idrott

Artikel 19 Självständighet och inkludering

Artikel 24 Utbildning

Artikel 29 Deltagande i det politiska och offentliga livet

Vad har vi då för instrument för att implementera konventionen?

- Nationell lagstiftning – Konventionskonform tolkning och tillämpning
- Förordningar
- Nationella strategier

Och mer specifikt….

- Nationella målet för funktionshinderpolitiken
- Agenda 2030
- SKL:s positionspapper

Nationellt mål för funktionshinderspolitiken

Proposition 2016/17:188

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund.

Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas.

Funktionshinderspolitikens inriktning

Proposition 2016/17:188

- Principen om universell utformning
- Identifiera och åtgärda befintliga brister i tillgängligheten
- Individuella stöd och lösningar för individens självständighet
- Förebygga och motverka diskriminering

Att tänka mångfald i processen

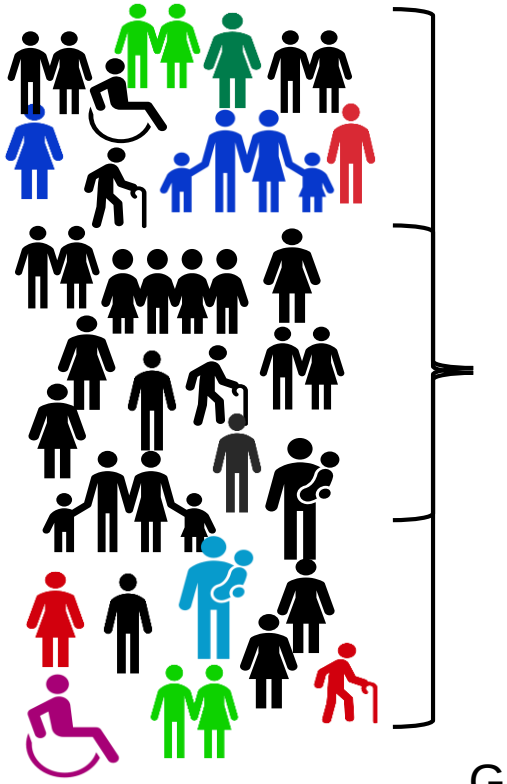

Vilka är det som ska använda det vi tar fram för andra människor?

Vilka är det som inte använder idag?

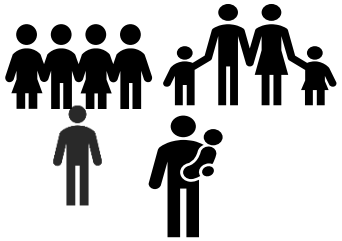

Genom att tänka mångfald i processen exkluderas färre

Myndigheten för delaktighet

Ett inkluderande perspektiv där…

Det finns inga genomsnittliga människor

Det finns inga normalanvändare

…mångfald är grunden

Myndigheten för delaktighet

Tillgänglighetens olika delar

I praktiken

Handlar det om hur vi utformar (eller omformar) produkter, tjänster, miljöer etc.

På vissa områden finns det lagar och regler som ger krav för hur vi ska utforma saker – ex. lokaler utifrån nedsatt rörelseförmåga. Det som finns måste förbättras med utgångspunkt i dessa krav.

På andra saknas det – ex. en skylt i en vallokal utifrån nedsatt kognitiv förmåga.

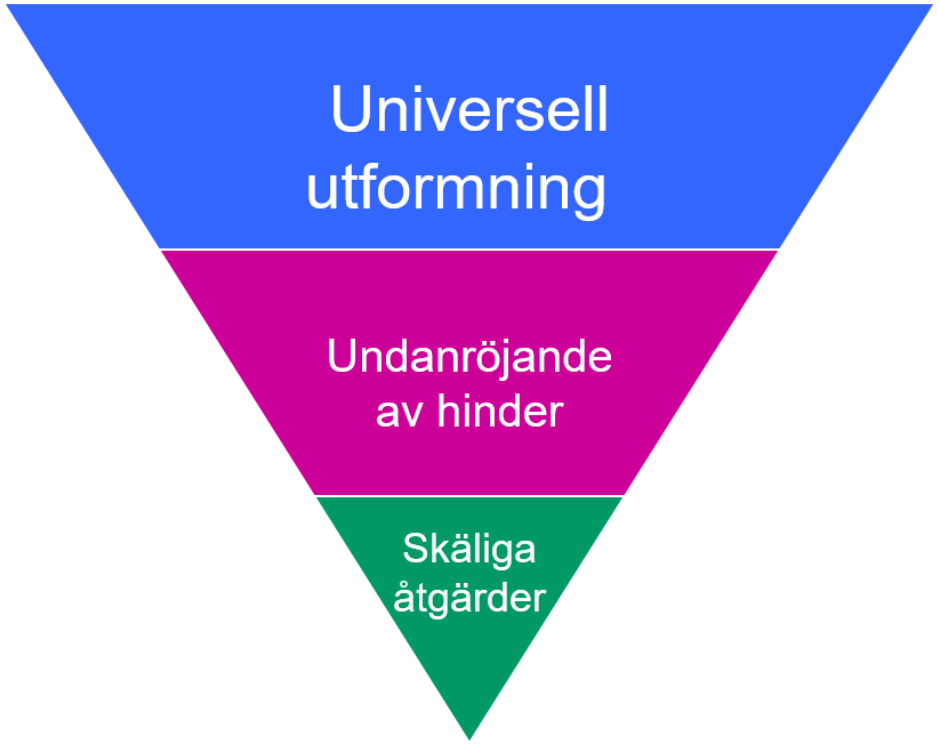

Myndigheten för delaktighet

Arbete för full delaktighet i samhället

- Anpassa efter förutsättningar
- Styrning, ledning och uppföljning
- Integrera och separera
- Det finns stöd att få!

Full delaktighet för alla oavsett funktionsförmåga

Tack för uppmärksamheten!

mille.salomaa-lindstrom@mfd.se

Myndigheten för delaktighet